

B İ B L İ Y O G R A F Y A

KÖPRÜLÜ FUAD: *Demokrasi yolunda. On the way to democracy.* Toplyan T. Halasi-Kun. The Hague 1964 Mouton & Co. xxxiv + 928 S. = Publications in Near and Middle East Studies, Columbia University, Series A-III 8°

Yarım yüzyıldan beri ilim sahasında değerli eserler vermiş olan ve Türk tarihçileri arasında çok mutena bir yer işgal eden Ord. Prof. Fuat Köprülü'yu bu eserde siyasî düşünceleriyle görmekteyiz. 1945-50 yılları arasında gazetelerde türkçe olarak yazılmış siyasî makaleleri toplayan eserde, yazarın derin tarihî bilgisine dayanarak ele aldığı memleket problemlerini ve siyasî konularını yine tarihin verdiği tecrübeye dayanarak nasıl işlediğini görmekteyiz.

Türkiye'de devlet idaresinin tek parti sisteminden, çok partili sisteme geçmesi sırasında faal bir rol oynayan ve Demokrat Partinin kurulduğu bu devrede partinin aynı zamanda kurucularından olan Ord. Prof. Fuad Köprülü demokrasi hareketlerini olaylarla beraber yaşamıştır. Bu makalelerin, siyasî gelişmelerde ve olayların aydınlanmasında rolleri ve önemleri çok büyüktür, zira makaleler aynı zamanda demokrasi hareketinin fikriyatını yurtsever bir tarihçi gözüyle aksettirmektedir. Makalelerde ele aldığı konular eğitim, hürriyet, demokrasi, adalet, zararlı ceryanlar, "eski zihniyetle mücadele - zihniyet inkılabı", iç ve dış siyaset ve memleket problemleridir.

Eser 283 makaleden ibarettir. İngilizce ve Türkçe olarak yazılmış olan önsözünde Prof. Tibor Halasi-Kun gayet açık bir ifade ile Türkiye'deki batılılaşma hareketlerinin ve demokrasi inkişafının kısa bir özetini yapmaktadır. Makaleler yayınlanış tarihlerine göre sıralanmış, birkaç gazetede çıkmış yazıların ise ilk yayınlanış kitaba alınmıştır. Kitabın başında sırasıyla bütün makalelerin listesi, sonunda da makale adına göre alfabetik indeks, alfabetik gazete cetveli ve ayrıca makalelerin yazılış tarihine göre de bir tarih cetveli verilmektedir. Dizgi işleri Türk Tarih Kurumu Basımevinde yapılan eser itinalı bir şekilde Mouton & Co. tarafından ofset ile basılmıştır.

Bu eser Columbia Üniversitesi Yakın ve Orta - Doğu Enstitüsü'nün yayınları arasında yer almaktadır. Halen bu Enstitü'de öğretim üyesi olarak bulunan ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde de uzun seneler hocalık yapmış olan, Türk dostu, Prof. Tibor Halasi-Kun, talebelerine ve bilhassa Türkiye'deki demokratik inkişafı tetkik etmek isteyenlere kolaylık sağlamak amacıyla bu makalelerin bir araya toplanıp basılmasına önayak olmuştur. Akıcı bir ifade ile ele alınmış olan bu makalelerdeki fikirler Türkiye'nin demokrasi hareketlerini tesbit etmekten başka demokrasi yolunda bazı ana problemleri de açıklamış ve incelemiştir. Bu özellik, eserin yurt dışında da aranılmasının ve fayda sağlayan bir nitelik kazanmasının nedenini teşkil etmektedir.

MİHİN EREN

